והפילה מביאה קרבן ונאכל הלך אחר רוב נשים ורוב נשים ולד מעליא ילדן מתניתין קאמרינן שמעתתא לא קאמרינן והא *כי אתא רבין אמר מתיב רבי יוסי בר רבי תנינא טועה ולא ידענא מאי תיובתיה מאי לאו לא תיובתא אלא סייעתא לא דלמא לא תיובתא ולא סייעתא למעוטי מאי אילימא למעוטי רובא דאיכא חזקה בהדיה דלא שרפינן עליה את התרומה והא אמרה ר' יוחנן חדא זימנא *דתנן תינוק הנמצא בצד העיסה ובצק בידו רבי מאיר מטהר וחכמים *מטמאין שדרכו של תינוק לטפח ואמרינן מאי טעמא דר"מ קסבר רוב תינוקות מטפחין ומיעוט אין מטפחין ועיסה זו בחזקת טהורה עומדת *סמוך מיעוטא לחזקה ואיתרע ליה רובא ורבנן מיעוטא כמאן דליתיה דמי ורובא וחזקה רובא עדיף *ואמר ריש לקיש משום רבי אושעיא זו היא חזקה ששורפין עליה את התרומה ורבי יוחנן אמר *אין זו חזקה ששורפין עליה את התרומה אלא למעוטי רובא דרבי יהודה *דתנן *המפלת חתיכה אם יש עמה דם טמאה ואם לאו טהורה רבי יהודה אומר בין כך ובין כך טמאה *ואמר רב יהודה אמר שמואל לא טמא רבי יהודה אלא בחתיכה של ארבע מיני דמים אבל (א) שאר מיני דמים טהורה ורבי יוחנן אמר של ארבע מיני דמים דברי הכל טמאה ושל שאר דמים דברי הכל טהורה לא נחלקו אלא כשהפילה

ואינה

והפילה. ואין ידוע אם ולד הוא: ונאכל. חטאת העוף שלה נאכלת ולא אמרינן על הספק באה ואינה נאכלת דדלמא לאו ולד הוא וחולין מלוקין הן ומליקת חולין נבלה: שמעתתא. ר' יהושע בן לוי אמורא הוא ושלשה מקומות דאמר ר' יוחנן [פ"ט] משנה או ברייתא הן: והא כי אתא רבין אמר. בפ' המפלת (לקמן דף כו.): מתיב רבי יוסי ברבי חנינא. אדרבי יהושע בן לוי מתני' הלא דמיירי באשה טועה שלא ידעה אימתי ילדה והתם קתני לה וקאמר רבין לא ידענא מאי תיובתא דרבי יוסי דלאו תיובתא היא והתם מפרש טעמא: מאי לאו. ה"ק רבין דהא מתני' לאו תיובתא היא דרבי יהושע אלא סייעתא אלמא מתני' אמרה כרבי יהושע ואשכחן ארבעה מקומות בטומאת נשים במתני' שהלכו אחר הרוב וקשיא לר' יוחנן דלא קחשיב אלא תלת: למעוטי מאי. ג' מקומות דקאמר רבי יוחנן דמשמע הכי ותו לא למעוטי מאי דמשום רובא לא נשוייה כודאי: אילימא למעוטי רובא. בטומאת אשה: דאיכא חזקה בהדיה. כלומר כנגדה דמרעא לה חזקה לרובא וקאתי מיניה למעוטי דלא אזלינן בתר ההוא רובא לשוייה מילתא כודאי ולא שורפין תרומה עלה דהיא טומאה: הא אמרה רבי יוחנן חדא זימנא. בשאר טומאות דהיכא דסתרה חזקה לרובא דלא אזלינן בתר רובא לשוייה כודאי וממילא שמעינן לטומאת אשה: לטפח. בשרצים: סמוך מיעוטא לחזקה. והוה להו לגבר תרי ורובא לגבייהו לבטלה ואין א' עומד במקום שנים: זו היא חזקה כו'. חזקה זו שאנו מחזיקין סתם רוב תינוקות מטפחין חזקה גמורה המחזקה לעשותה כודאי ולשרוף עליה תרומה: אלא למעוטי רובא דרבי יהודה. דאע"ג דאמר זיל בתר רובא הכי גמר לה ר' יוחנן דטמא דקאמר רבי יהודה לתלות קאמר ולא לשרוף: חתיכה. בלא צורה: אם יש עמה דם טמאה. האשה טמאה כשאר נדה ולא משום לידה דלאו ולד הוא: של ארבע כו'. שהחתיכה מארבע מראות דם טמא השנויין במתני' [יט.] ואע"ג דמשנה מינן שחור אדום הוא אלא שלקה [שם] דכיון דמראה דם טמא יש בה אמרינן כולו דם הוא וטמאה נדה ורבנן סברי אין זה דם אלא בשר: של שאר מיני דמים. כגון ירוק ולבן שטהורין הן:

ואינה

אלא סייעתא · דקתני הכא (ג) כשהפילה ג' טפוסים טהורים ושבקיה טפוסים אחד טמא ואחד טהור וקאמר דלא מטמאה עד אחר ליה ואי ליתא לדרבי יהושע אמאי והא ספק ספיקא הוא אימור רוח הפילה ואת"ל ולד הפילה אימא הרחיקה לידתה ואע"ג דבלאו הכי איכא כמה ספקות אימא זכר ואת"ל נקבה אימא לא ילדה בזוב ואפילו ילדה נקבה בזוב אימא הרחיקה לידתה מ"מ אי ליתא לדרבי יהושע איכא ספק אחר יותר דאימא לא ילדה כלל והוה לן למיפרי ומשני לא דלמא לא תיובתא ולא סייעתא דבלאו הכי איכא ספיקי טובא ואסרינן ה"ה אי ליתא דר' יהושע נמי אסרינן:

למעוטי רובא ואיכא חזקה בהדיה · פירוש כנגד הרוב ואם תאמר הלא גם בהאי שלשה דברים איכא חזקה דטהרה ושורפין משום רוב ויש לומר דרוב תינוקות מטפחין אינו רוב גמור כמו שאפרש ובהאי ג' דברים הוי רוב גמור או נמי בהאי שלשה נמי לא הוי רוב גמור ולאשמועינן רבי יוחנן דאפילו הכי שורפין כיון דהרישא באה מגופה ועליה נמי קרי לה טומאת אשה משום שע"י אשה טומאה באה לבית ולפי זה אפי' אמסקנא נמי אשה שום מתני' דשורפין על הרוב את התרומה הא דלא משיב לה רבי יוחנן משום דהתם שמא הוא רוב חשוב ולא הוי שום חדוש ומיהו לפירוש זה לא מייתי לעיל אלא מסיפא מגלייא בבית דאיכא למימר דרוב דאיכא נימוקין אינו רוב גמור דברישא דמפלא שליא תלוי לזכר ולנקבה על כרחך הוי רוב חשוב מדלא קתני נמי ולנדה כדדייק בהמפלת (לקמן דף כח) ואם רוב אינן נימוקין אינו רוב גמור הא דקתני לעיל מביאה קרבן ונאכל אינו מטעם רוב אלא אפי' נימוק הויא טומאה לידה:

האמר ר' יוחנן חדא זימנא · תימה אפי' לא אמר *הכי מלינן למעוטי (ג) הא טומאת אשה דוקא קאמר ומיהו לר"ת דמפרש דהא דתינוק טמא משום דנשים נדות מגפפות אותו ניחא קצת דגם תינוק הוי טומאת אשה: **רוב** תינוקות מטפחין · פ"ה מטפחין בלטאה שיש בה שרצים אבל ודאי נגע בעיסה שהרי בצק בידו ור"ת מפרש רוב תינוקות מטפחין בעיסה דטיפוח שייך באוכל ומשקה כדאמר בפ' רבי ישמעאל (פ"ז דף כב) או שהיה מטפח על פי האבית מלוכלכת ובירושלמי איכא מפני שדרכו של תינוק לטפח בעיסה ובתוספתא(פ"ג דטהרות)נמי משמע שאין ידוע אם התינוק נגע בעיסה דקתני אההיא דתינוק א"ר יוסי אם יכול לפשוט ידו וליקח טמא ואם לאו טהור אבל התינוק אומר ר"ת דודאי טמא כדקתני בתוספתא(שם)לפי שנשים נדות מגפפות ומנשקות אותו והא דאמר בפ"ג דטהרות(מ"ז) תינוק בצד הקברות ושושנים בידו אע"פ שאין השושנים אלא ממקום טומאה התינוק טהור שאני אומר אדם טהור ס' היינו טהור מטומאת מת שאינו צריך הזאה ג' וז' אבל טומאת ערב טמא כדין נוגע בנדה א"נ בידוע שהוא כודאי טהור א"נ כשהתינוק מלוכלך כדקתני בתוספתא (שם) תינוק שהניחתו אמו ומלאתו כמו שהוא טהור בד"א שהניחתו מלוכלך אבל הניחתו נקי טמא מפני שנשים נדות מגפפות אותו: **סמוך** מיעוטא לחזקה ואיתרע ליה רובא · קשה דבפ' בתרא דיבמות (דף קיט:) אמר סמוך מיעוטא לחזקה והוה ליה פלגא ופלגא ויש לומר דלגבי איתרע הכא רובא משום דתינוק הוי דבר שאין בו דעת לישאל [כמו בפ' י' יוחסין ולא גמרינן מסוטה אלא כיש בו דעת לישאל] ולהכי כי הוי פלגא ופלגא טהור מדרב גידל *וא"ת מהאי טעמא הא דאמר ספק נגע בהר"י טמא ולא אמר סמוך פלגא דלא נגע לחזקת טהרה ואיתרע לה פלגא דנגע דאפילו רבנן דלית להו סמוך מיעוטא לחזקה מודו דסמכינן פלגא לחזקה אלא כיון שיש בו דעת לישאל גזרת הכתוב הוא דגמרינן מסוטה לטמא בהר"י אפי' איכא חזקת טהרה אבל בשאין בו דעת לישאל אזלינן בתר רובא וכפלגא ופלגא טהור מדרב גידל: **מיעוטא** כמאן דליתא דמי · אע"ג דאמרינן בפ' י' יוחסין(קדושין פ:) דעשו התינוק כמי שיש בו דעת לישאל. לא צריך הכא למימר לרבנן מיעוטא כמאן דליתיה דמי למטמא אף בהר"י קשה כיון דמיעוטא כמאן דליתיה דמי ורובא וחזקה רובא עדיף אמאי עשאוהו כמי שיש בו דעת לישאל אפילו אין בו דעת לישאל טמא אף בהר"י ועוד דאמאי אין שורפין עליו את התרומה ואומר ר"י דרוב תינוקות אינו רוב גמור ולא הוי כנגד חזקה אלא כפלגא ופלגא ומן התורה טהור אף בהר"י כיון דאין בו דעת לישאל והא דקאמר התם עשאוהו כאילו יש בו דעת לישאל היינו כלומר עשאוהו כאילו הוא רוב גמור לפי שגרוהו לטומאה שהוא רוב גמור ולקמן שורפין עליו את התרומה אבל ליכא למימר כיש בו דעת לישאל ממש דהאמר עשאוהו ספק הכא מבוללה המהלכת ע"ג ככרות דטהור ואפי' אם תמצי לומר דגזרו אטו תינוק גדול שיש בו דעת לישאל אפכי מ"מ בהר"י אמאי טמא אלא נראה דעשאוהו כאילו הוא רוב גמור כדפרישית ולר"מ טהור ואע"פ שעשאוהו כרוב גמור משום סמוך מיעוטא לחזקה ואיתרע ליה רובא וא"ת לר"מ נ"ל סמוך מיעוטא לחזקה אפי' בלא חזקה יטהר כיון דחיים למיעוטא הוי ספק ואין בו דעת לישאל טהור מדרב גידל ואומר ר"י דנקט חזקה בהדי מיעוטא לאשמעינן דהחזקה אינה מסייעה לרוב דלאו הא חזקה מסייעה לרוב הוי כמו מיעוטא דלא חייש ר"מ [והא דר"מ דחייש למיעוטא אי הוה דאורייתא או דרבנן אין להאריך כאן]: **למעוטי** רובא דרבי יהודה · הוי מצי למיפרך היכא לגיסא דמפרש רבי יוחנן טעמא דרבי יהודה משום דרוב חתיכות של ד' מיני דמים הן אלא לגיסא אחרינא דהמפלת (לקמן דף כט:) דאמר רבי יוחנן טעמא דרבי יהודה דאי אפשר לפתיחת הקבר בלא דם ולא משום רוב למעוטי מאי דבעינן זה פריך לקמן (כב) בגמ' דהמפלת מן הנים דליכא למימר דה"ק רוב פתיחת הקבר אינו בלא דם ולא שורפין עליה תרומה והא קאמר התם כרבי יהושע דאמר אי אפשר לפתיחת קבר בלא דם דמביאה קרבן ונאכל אם כן טמא ודאי הוא ושורפין עליו את התרומה:

אמר

נר מצוה

מ א ב מיי' פט"ו מהל' שאר אבות הטומאה הלכה ג:

מא ג מיי' פ"ט מהל' איסורי ביאה הל' יג סמג לאוין קיא וטוש"ע יו"ד סימן קפח וסימן קצד:

◆

תוספי הרא"ש

מאי לאו לא תיובתיה אלא סייעתיה · דלקמן מוכח השתא תשובתו שהשיב לא ידענא מאי תיובתיה איסור. והרחיקה לידתה משמע דהוי סייעתיה ולקמן נזקיק בו בגמ': הא אמרה ר' יוחנן חדא זימנא · תימה אפי' לא אמרה רבי יוחנן הוי מצי למעוטי · והאמרינן טומאת אשה דוקא קאמר ולפי' ר"ת שפי' פ' כיסוי הדם דלטפח קאי אשרצים וצריך מפוח בשבלין ומשקין כרתנן בפ"ג ר' ישמעאל או שהיה מטפח על פי האבית המזוהמת ושם תינוק טמא כדתניא בתוספתא דטהרות תינוק שהניחתו אמו ומצאתו כמו שהוא טהור · בד"א שהניחתו מלוכלך אבל הניחתו נקי טמא מפני שנשים נדות מנשקות אותו ומגפפות אותו הוא דהטומאה מאשה היא: למעוטי רובא דר' יהודה · כלישנא קמא דהמפלת אתיא רק שפיר והוה מצי למיפרך לישנא דאמר ר' יוחנן דבאי אפשר לפתיחת קבר בלא דם קא מיפלגי למעוטי מאי כה"ג פריך לקמן גבי מפלת מין דגים וחיכא למימר הוי דלא פריך ליה והכי סמך אהא דאיכא למימר ראוי למעוטי רובא דר' שמעון דק דרוב אשה שיושבת צריכין לתוך המפל ואין שורפין עליו את התרומה:

רבי

◆

מוסף רש"י

והפילה. ואינה יודעת מה, אם נפל או רוח, מקרי נפל למים (לקמן כט.).

ובצק בידו. בידוע שנגע מן העיסה (קדושין פ.).

שדרכו של תינוק לטפח. בשרצים ובנבלות שבאשפות, לטפח ידיו באשפות, שהשרצים מצויים שם ומטמא את העיסה שנגע בה (חולין פו.).

סמוך מיעוטא. דלאין מטפחים, לחזקה. ותימה דלגבי חזקה רובא דמטפחין [illegible] מיעוטו [illegible] לגמרי, דמסייע ליה דסייע למיעוטא, הלכך במקומו עומד וכי מטמא מידי לאלמוריה בהדיה מלטרף (קדושין שם).

מיעוטא כמאן דליתיה דמי. דבטיל ליה לגבי רובא, ורבנן לטעמייהו דלא חיישי למיעוט (שם). זו היא חזקה ששורפין עליה את התרומה. חזקת תינוקות שמחזיקן לטפח שורפין עליה תרומה, דהאי מטמאין דקאמרי רבנן לשרוף קאמרי (שם). אין זו חזקה כו'. וכי אמרי רבנן לתלות קאמרי (שם). אם יש עמה דם טמאה. משום נדה, ואם לאו טהורה. דלאו לידה היא, דאי לידה הויא בלא דם נמי טמאה דכתיב (ויקרא יב) כימי נדת דותה תטמא (לקמן כא.). של ארבע מיני דמים. דקסבר היא גופא דם, הלכך טמאה נדה אבל ולד לא הוי (שם). (מכאן שייך לעמ' הבא) ורבנן סברי כו' לא אמרינן. דקסברי אין רוב חתיכות של ארבע מיני דמים, דלא סמכינן אהאי רובא (לקמן כא.). חמשה דמים טמאים באשה. ושאר מראות דמים טהורין (כ"מ פד:). הירוק עקביא בן מהללאל מטמא. דם הירוק הוי דם הנדה (סנהדרין פז:). וכמזוג. שאמרתי לך, כשני חלקי מים ואחד יין מן היין השרוני. שגדל בשרון, שם מדינה הוא (שבת עז.). אם בהרת קודם לשער לבן טמא. השער לבן שפרח בו הוא סימן לטומאה, כדכתיב (ויקרא יג) והנה נהפך שער לבן בבהרת (ב"מ פו. ועיי"ן כתובות עה:). ואם שער לבן קודם לבהרת טהור. לפי מה שכתוב בתורה (ב"מ שם). ספק. אם זה קודם אם זה קודם (סנהדרין פז:). כהה. כלומר כהה הנגע דהוי מסימני טהרה כמשמעה הלכך לאמר הספק (שם ועיי"ן כתובות שם) ותמה ר' משה הדרשן שמעתי ור' יהושע קיהה מאי קיהה אמר רבה קיהה ויטהר, כלומר קיהה כדבר ותמה עליהם וטיהר, כאדם שמקהה שיניו על אדם שאין משנים לדבריו, וכן מאלמי נתוי"ב ור' יהושע קיהה טיהר (כתובות שם). עד שיראה כשני גריסין. שיעור הנגע כגריס על גריס, וכתיב את האבנים אשר בהן הנגע, שיהא הנגע על שתי אבנים, על כל אחד ואחד שיעור נגע (סנהדרין פז: ועיי"ן שם עא.). כשני כותלים בקרן זוית. ואותן שתי אבנים יהיו בקרן זוית, אחד בכותל זה ואחד בכותל זה והנגע מתוך בשניהן (שם עא.) כגון מקצע לרוחים מארסים (שם פו:). ארכו כשני גריסין ורחבו כגריס. שיהא בקיר הרחמי גריס וכן בקיר האחרים, והנגע הוא מחובר באמד (שם) שיהא בכל אבן כגריס על גריס (שם עא.). מ"ט דר"א ברי"ש. דבעי קרן זוית (שם ושם). כתיב קיר. ותרגומו כתל מן הקיר, וכתיב קירות. והכא הנגע בקירות הבית (שם פו:). לפריחת בגדים. אם פרחה פרחת הצרעת ומכסה כל הבגד (שם פה. ועיי"ן זבחים מט:). מה להלן פרח בכולו טהור. אדם שפרחה בכולו טהור, דכתיב אם פרוח תפרח הצרעת וגו' (שם ושם). שחור אדום הוא. דם שחור באשה אדום הוא, אלא שלקה. לפיכך טמאוהו, כדתנן חמשה דמים טמאין באשה האדום והשחור כו' (סוכה לב: ועיי"ן שבת סח.).

לקמן כו. כט.

טהרות פ"ג מ"ח קידושין פ. חולין פו.

שם יבמות קיט.

[קדושין פ']

לקמן כט.

[שם]

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' אבל של שאר מינים: (ב) תוס' ד"ה אלא וכו' [illegible] (ג) ד"ה האמר וכו' למעוטי טומאת אשה [illegible]

י', כ'

[שם.]

◆

גליון הש"ס

תוס' ד"ה סמוך וכו' [illegible] וכו' יחוד [illegible] ג"כ [illegible] ר"ס כתובות:

י' כ'

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones